

B I J D R A G E

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN DE

KOKOS-EILANDEN.

DOOR

DR. P. BLEEKER.

De Kokoseilanden, gelegen tusschen $96^{\circ} 51'$ en $97^{\circ} 0.$ l. en $12^{\circ} 4'$ en $12^{\circ}, 14'$ z. b., worden bewoond door eene achtingswaardige familie, welker rijverheid deze afgelegene riffen tot bebouwde oorden heeft hervormd en welker chef, de heer J. C. Ross, van tijd tot tijd de daar gewonnen produkten met eigen schepen te Batavia ter markt komt brengen. Overtuigd van den wetenschappelijken zin van den heer Ross, noodigde ik hem, tijdens zijn verblijf te Batavia in December 1853, uit, bij zijne terugkomst te Nieuw Selma, de plaats zijner inwoning, mijn kabinet gedachtig te willen wezen. Die uitnoodiging bleef niet zonder vrucht en in de vorige maand werd ik aangenaam verrast door eene fraaije verzameling visschen van de Kokos-eilanden bestaande uit 29 soorten.

Van de ichthyologische fauna der Kokos-eilanden weet men tot nog toe zeer weinig. De heer LEONARD JENYNS heeft in de Zoölogy of the Voyage of HM. ship Beagle, afdeeling vissen, gepubliceerd te Londen in 1840, voor die kennis de eerste bouwstoffen geleverd, of liever eenige door den heer

DARWIN op de Keelingeilanden (1) verzamelde visschen beschreven en gedeeltelijk doen afbeelden. Maar het geheele aantal dier soorten bedroeg slechts 11 t. w.

1. <i>Mesoprion marginatus</i> Blkr.	8. <i>Salarias quadricornis</i> CV.
2. <i>Mulloidæ flavolineatus</i> Blkr.	9. <i>Searus chlorodon</i> Jen.
3. <i>Gerres oyena</i> CV.	10. " <i>Jenynsii</i> Blkr. = <i>Se-</i>
4. <i>Chaetodon auriga</i> Forsk.	<i>rus</i> — ? Jen.
5. <i>Seriolichthys bipinnulatus</i> Blkr.	11. <i>Gastrophysus implusus</i> Blkr. = <i>Te-</i>
6. <i>Acanthurus triostegus</i> Bl. Schn.	<i>traödon implutns</i> Jen.
7. <i>Mugil macrocheilos</i> Blkr. = <i>Mu-</i>	
	gil
	— ? Jen.

Van deze soorten heb ik in de verzameling van den heer Ross teruggevonden *Mesoprion marginatus*, *Chaetodon auriga*, *Acanthurus triostegus* en *Mugil macrocheilos*. 25 andere soorten dier verzameling zijn nieuw voor de Kokoseilanden en daaronder een zestal tevens nieuw voor de wetenschap, terwijl in het geheel 9 dier soorten zich nog niet in mijn kabinet bevonden. De bedoelde 25 soorten brengen het aantal mij thans van de Kokoseilanden bekende op de volgende 36.

1. <i>Apogon novemfasciatus</i> CV.	20. <i>Salarias quadricornis</i> CV?
2. <i>Serranus hexagonatus</i> CV.	21. <i>Gobius cocosensis</i> Blkr.
3. " <i>urodelus</i> CV.	22. " <i>ophthalmotaenia</i> Blkr.
4. <i>Mesoprion marginatus</i> Blkr.	23. <i>Pomacentrus prosopotaenioides</i>
5. " <i>monostigma</i> Blkr.	Blkr.
6. <i>Mulloidæ flavolineatus</i> Blkr.	24. <i>Glyphisodon biocellatus</i> CV.
7. <i>Lethrinus cocosensis</i> Blkr.	25. " <i>Rossii</i> Blkr.
8. <i>Gerres acinaces</i> Blkr.	26. <i>Dasyillus aruanus</i> CV.
9. " <i>oyena</i> CV.	27. <i>Searus chlorodon</i> Jenyns.
10. <i>Chaetodon auriga</i> Forsk.	28. " <i>Jenynsii</i> Blkr.
11. <i>Pimelopterus altipinnis</i> CV.	29. " <i>mastax</i> Rüpp.
12. <i>Caranx Forsteri</i> CV.	30. <i>Rhombus sumatranaus</i> Blkr.
13. <i>Seriolichthys bipinnulatus</i> Blkr.	31. <i>Sanrus synodus</i> CV.
14. <i>Amphacanthus hexagonatus</i> Blkr.	32. <i>Muraena cancellata</i> Richards.
15. <i>Acanthurus matoïdes</i> CV.	33. <i>Gastrophysus implusus</i> Blkr. = <i>Te-</i>
16. " <i>triostegus</i> CV.	<i>traödon implutns</i> Jen.
17. " <i>velifer</i> Bl.	34. <i>Balistes aculeatus</i> Bl.
18. <i>Mugil macrocheilos</i> Blkr.	35. " <i>vidna</i> Soland.
19. " <i>Rossii</i> Blkr.	36. <i>Ostracion cubicus</i> Bl.

(1) Het Keelingiland ligt een weinig ten noorden van de Kokoseilanden tuschen $96^{\circ} 51'$ en $96^{\circ} 53'$ o.l. en $11^{\circ} 49'$ en $11^{\circ} 51'$ z.b. De Engelschen schijnen echter de benaming Keeling-islands ook op de Kokoseilanden toe te passen.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOÏDEI.

Serranus urodelus CV. Poiss. II p. 227.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad 4 in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acento $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 5 circiter in longitudine capitinis; linea rostro-frontali convexiuscula; rostro maxillisque squamosis; maxilla superiore maxilla inferiore breviore longe post oculum desinente, dentibus pluriseriatis serie externa conicis seriebus internis setaceis antice longioribus in thurmas 2 collocatis et insuper caninis 2 magnis; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis serie interna longioribus antice caninis 2 medioeribus; praecoperculo rotundato margine posteriore dentibus parvis numerosis parum conspicuis serrato; suboperculo interoperculoque margine vix vel non denticulatis; operculo spinis 3 media superiore et inferiore minus duplo longiore; dorso elevato convexo; ventre rectinsculo; squamis ciliatis lateribus 85 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali rotundatis, dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore spina 1^a spina 3^a duplo circiter breviore, spinis posterioribus subaequalibus corpore minus triplo humilioribus, membrana inter singulos spinas leviter lobata; pectoralibus obtuse rotundatis $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$, ventralibus acute rotundatis $6\frac{1}{4}$ circiter, caudali obtusa rotundata $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore pulchre rubro caudalem versus fuscescente; capite dorso caudaque squamis plurimis puncto dilute coeruleo notatis; pinna dorsali spinosa rubra membrana parte emarginata profunde aurantiaca; dorsali radiosa antice rubra postice violacea, basi coeruleo punctata superne rubro guttata, margine superiore duplice coeruleo et fusco-violaceo; pectoralibus pulchre rubris late aurantiaco marginatis; ventralibus rubris antice nigricante-violaceo marginatis; anali profunde violacea dimidio basali coeruleo punctata, dimidio inferiore rubro guttata, margine inferiore duplice coeruleo et fusco-violaceo; caudali basi et medio tota longitudine fusco-violacea coeruleo dense guttulata, angulis superiore et inferiore late rubris coeruleo et violaceo marginatis, rubrum inter et fusco-violaceum superne et inferne fascia obliqua curvata lata lutea stria margaritacea percursa, fasciis apici pinnae approximatis.

B. 7. D. 9/15 vel 9/16. P. 2/16. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Perca urodelia* Forst. Descript. animal. ed. Lichtenst. 1844 p. 221.

Bodianus miniatius Bl. Schn. var. Syst. posth. p. 333 No. 10.

Mérou urodèle CV. Poiss. II p. 227.

Habit Nova Selma, Ins. Cocos, in mari.

Longitudo 2 speciminum 144''' et 145'''.

Aanm. De beschrijving van FORSTER, hoezeer uitvoerig, is weinig kenmerkende en die van CUVIER bepaalt zich slechts tot eenige weinige woorden. FORSTER vond deze soort bij het eiland Santa Christina of Waitaho en sedert schijnt zij het eerst door mij op nieuw waargenomen te zijn. De soort behoort gewis tot een der fraaiste van haar geslacht en is zeer kenbaar aan hare fraai roode kleuren en schuinsche staartvinbanden.

SPAROÏDEI.

Lethrinus cocosensis Blkr.

Lethrinus. corpore oblongo compresso, altitudine 4 in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{4}$ in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{5}{6}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculus diametro $3\frac{1}{4}$ circiter in longitudine capitinis, minus diametro 1 distantibus; linea interoculari convexiuscula; linea rostro-frontali fronte convexiuscula, rostro declivi recta; rostro acuto oculo longiore; osse suborbitali oculi diametro non humiliore; maxilla superiore maxilla inferiore vix longiore ante oculum desinente; labiis non papillatis; dentibus maxillis antice plurisiatis serie externa conicis majoribus, postico uniseriatis conicis posticis autem valde obtusis subglobosis; caninis insuper utraque maxilla antice 4 intermaxillaribus inframaxillaribus majoribus; praecopulo subrectangulo angulo rotundato margine posteriore leviter emarginato; opereculo spina plana brevi; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore spinis omnibus osseis 5^a ceteris longiore corpore triplo fere humiliore, parte radiosa obtusa rotundata; pectoralibus acutis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis 6 circiter, caudali excisa lobis acutis 5 circiter in longitudine corporis; anali spina 3^a spinis anterioribus longiore, parte radiosa obtusa rotundata dorsali radiosa humiliore; colore corpore superne olivaceo inferne rosco vel margaritaceo; corpore fasciis 4 vel 5 latis longitudinalibus aurantiacis vel rubris; squamis dorsi plurimis macula coeruleocente; membrana operculari rubra; pinnis pulchre aurantiaco-rubris immaculatis, dorsali spinosa fusco-marginata.

B. 6. D. 10/9 vel 10/10. P. 2/11. V. 1/5. A. 3/3 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo speciminis unici 162'''.

Aanm. Ik bezit nog eene soort van *Lethrinus* van den Indischen Archipel met overlangsche roode banden, welke ik vroeger naar een paar jeugdige voorwerpen onder den naam

van *Lethrinus xantholaenia* (Nat. T. N. Ind. II p. 176) beschreven heb en mij na het ontvangen van nog talrijke grotere voorwerpen voorkomt dezelfde te zijn als *Lethrinus ornatus* CV. Deze verschilt echter van de onderwerpelijke door veel hoger ligchaam, veel stomperen kop, grotere oogen enz. welke verschillen zeer in het oog vallen bij voorwerpen van dezelfde grootte. Bij de Lethrinus van Nieuw Selma schijnen bovendien de roode overlangsche banden door eenige insgelijks roode dwarsche banden vereenigd te zijn, wat echter bij mijn voorwerp niet duidelijk genoeg is om het in de diagnose op te nemen.

TEUTHIDES.

Amphacanthus hexagonatus Blkr.

Amphac. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{5}{6}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $3\frac{3}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite $4\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis, vix longiore quam alto; linea interoculari convexa; linea rostro-frontali ante oculos convexiuscula rostro declivi rectiuscula; orbita antice prominente denticulata; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis, majore parte in capitis dimidio posteriore sitis; rostro obtusiusculo absque maxilla oculo non vel vix breviore; osse suborbitali angulo oris oculi diametro humiliore; maxilla superiore prominente, minus ejus longitudine ante oculum desidente; dentibus maxillis acutis aequalibus infra apicem vulgo utroque latere apice laterali accessorio munitis; operculo et osse scapulari parum striatis; squamis parvis bene conspicenis; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam parum emarginata spinis mediocribus mediis ceteris longioribus $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in altitudine corporis spina 1st spinis posterioribus minus duplo breviore; dorsali radiosam dorsali spinosa altiore obtuse rotundata; pectoralibus apice acute rotundatis 6 circiter, ventralibus angulatis 8 circiter, caudali profunde exisa lobis acute rotundatis $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali spina posteriore spinis ceteris longiore 3 circiter in altitudine corporis, parte radiosam dorsali radiosam non altiore obtuse rotundata; corpore coeruleo maculis plerisque hexagonalis aureis confertissimis notato maculis quasi filis retis tantum separatis; pinnis dorsali et anali coerulecentibus, parte spinosa fusco marginatis maculis oblongis vel vittis obliquis aurantiacis, parte radiosam radiis praesertim maculis numerosis rotundis aureis; pectoralibus radiis praesertim maculis numerosis rotundis aureis; pectoralibus radiis aurantiacis membrana coerulecentibus; ventralibus violascentibus coeruleo reticulatis, caudali membrana coerulecente radiis aurantiaca, membrana praesertim maculis numerosis rotundis aureis.

B. 5. D. 1 proc. + 13/10 vel 13/11. P. 2/15. V. 1/3/1. A. 7/9 vel 7/10. C. 17 et lat. brev.

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo speciminis unici 182'''.

Aann. Deze soort, verwant aan *Amphacanthus guttatus*, onderscheidt zich echter voldoende daarvan, behalve door het digter bijeenstaan en meestal zeshoekige der oranje- of goudkleurige vlekken, door aanmerkelijk slanker ligchaam, spitseren kop, niet bollen snuit, enz., welke verschillen vooral goed in het oog vallen bij voorwerpen van beide soorten van gelijke grootte. Bij *Amphacanthus chrysospilos* Blkr. is het ligchaam insgelijks blaauw en met goudkleurige vlekjes geteekend doch de vlekjes zijn er rond, verder van een staande en kleiner, de vinnen ongevlekt, de snuitvoorhoofdslijn bol, enz.

Acanthurus velifer Bl. Ausl. Fisch. IX p. 106, tab. 427 fig.

I. Lacép. Poiss. IV p. 547. Rüpp., Atl. R. N. Afr. F. R. M. p. 58 tab. 15 fig. 2. N. W. F. Ab. F. R. M. p. 131. CV. Poiss. X p. 184.

Acanth. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 4 fere in ejus altitudine; capite 5 circiter in longitudine corporis, absque crista interparietali aequo alto circiter ac longo, cum crista interparietali multo altiore quam longo; oculis diametro 4 et paulo in longitudine capitidis; linea rostro-frontali rostro valde concava; linea interoculari convexa; sulco praecoculari trigono valde conspicuo; rostro acuto oculi diametro plus duplo altiore; dentibus cuneiformibus maxilla superiore 14 vel 16 dimidio apicali utrinque serratis 7-11-lobis, maxilla inferiore 18 vel 20 apice 3 - ad 5-lobis; praecoperculo valde obtusangulo angulo rotundato; opereculo non vel vix, osse scapulari valde striatis; squamis minimis conspicuis capite dorsoque antice graniformibus capite parciornibus dorso antice confertissimis, regione postscapulari punctiformibus vix conspicuis, regione thoraco-ventrali graniformibus granulatis valde conspicuis, corpore medio et postice squamaeformibus etenoïdeis sebris parvis bene conspicuis, 150 circiter in serie longitudinali inter basin caudalis et apicem pectoralis; linea laterali conspicua simplicie; cauda spina oculo non vel vix breviore; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis; dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore spina postica spinis eeteris longiore; dorsali radiosa altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter, anali 2 circiter in altitudine corporis; pectoralibus acute rotundatis $4\frac{3}{4}$ circiter, ventralibus acentis $6\frac{3}{4}$ circiter, caudali extensa truncata angulis acuta radiis angularibus $5\frac{1}{4}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore violacco-coeruleo; capite

guttulis numerosis dilute coeruleis et fascia nuchae-oculari nigricante; regione thoracica guttulis coeruleis numerosis; corpore vittis 27 vel 28 transversis parum obliquis postrorsum descendantibus aureis dimidio corporis inferiore in guttas aureas transeuntibus; pinnis profunde fusco-violaceis, dorsali et anali vittis longitudinalibus curvatis aureis dorsali p. m. 12, anali p. m. 8; caudali basi guttis aliquot coerulecentibus, postice coeruleo marginata.

B. 5. D. 4/27 vel 4/28. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/22 vel 3/23. C. 16 et lat brev.

Synon. *Segelträger* Bl. Ausl. Fisch. l. c.

Voilier Bl. Ausl. Fisch. ibid.

Sail Bl. Ausl. Fisch. ibid.

Teuthis australis J. Gray. Narrat. surv. intertropic. Australia hy J. J. KING Append p. 435 &?

Acanthurus voilier Lacép. Poiss. IV p. 547. CV. Poiss. X p. 184.

Felefel Arab.

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitude speciminis unici 240'''.

Aann. De schubvorming dezer fraaije soort is in de groote Histoire naturelle des Poissons zeer oppervlakkig beschreven, en de kleurtekening onvolledig en soutief. De afbeelding van den heer RÜPPELL geeft de kleuren juister terug. De donkere dwarsche banden zijn, met uitzondering van den oogband, bij mijn voorwerp niet zichtbaar, wat aan den ver gevorderden leeftijdstoestand zal toe te schrijven zijn. In een artikel over *Acanthurus hypselopterus* Blkr. heb ik er reeds op gediuid, dat de in de groote Histoire naturelle des Poissons tot *Acanthurus velifer* gebrachte afbeeldingen van VALENTIJN en REnard, geenszins daartoe behooren, maar tot eene eigene soort, welke ik daar voorgesteld heb *Acanthurus kipas* te noemen.

MUGILOÏDEI.

Mugil macrocheilos Blkr.

Mugil. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; capite obtusiusculo $5\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 fere in longitudine capitidis, 2 fere in capitidis parte postoculari, 2 et paulo distantibus; membrana palpebrali iridem vix tegente; linea rostro-dorsali vertice declivi convexisca; rostro obtuso ante os prominente enim labio superiore oculo vix vel non breviore; naribus oblongis posterioribus anterioribus multo majoribus; os suborbitali non emar-

ginato margine inferiore postice et margine posteriore truncato leviter denticulato; osse maxillari superiore ore clauso vix conspicuo angulum suborbitalem superante; labio superiore maxime carnoso latissimo margine inferiore papillato, papillis uniseriatis valde conspicuis obtusis plus minusve fimbriatis vel denticulatis; maxilla superiore deorsum valde protractili; maxilla inferiore tuberculo symphyseali quadrato; labio inferiore symphysi emarginato papillato papillis uniseriatis valde conspicuis obtusis plus minusve fimbriatis vel denticulatis; linea rostro-inframaxillari vix concava; impressione praevomerina parum profunda; dentibus palatinis parvis utroque latere in thurman oblongam curvatam postice in palato sitam dispositis; lingua thurmulis denticulorum parvorum scabra; praecoperoculo marginem posteriorem versus fossis pluribus brevibus, margine posteriore obliquo angulo rotundato; squamis lateribus 41 vel 42 in serie longitudinali, parte basali striis 4 ad 8; squamis axillaribus elongatis; pinnis dorsalibus paulo plus dimidia longitudine pectoralium a se invicem remotis, corpore multo humilioribus, spinosa radiosa paulo humiliore spinis mediocribus 1° ceteris longiore sed 2° et 3° non crassiore; dorsali radiosa squamosa acuta emarginata; pectoralibus acutis longitudine caput aequantibus; ventralibus acutis longitudine 1½ circiter in longitudine pectoralium; anali vix vel non ante dorsalem 2^m incipienti, squamosa, dorsali radiosa altiore acuta emarginata, altiore quam basi longa; caudali profunde emarginata lobis acutis 4½ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente inferne argenteo; pinnis flavescente- vel violaceente-hyalinis, pectoralibus basi superne macula nigricante, caudali postice fusco leviter marginata.

B. 6. D. 4 — 1/7 vel 4 — 1/8. P. 2/16. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 14 et lat. brev.

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo specimiuii unici 310''.

Aanm. De aan den rand getepelde lippen, de buitengewoon vleezige hooge bovenlip, de talrijke schubben, het niet uitgerande onderoogkuilsbeen, de diep uitgesnedene staartvin, het betrekkelijk digt bijeenstaan der rugvinnen, zijn de voornaamste karakters ter herkenning dezer soort. Verwant aan *Mugil crenilabis* Forsk. CV., onderscheidt deze zich evenwel doordien de kop er slechts 5 maal en de staartvin bijkans 6 maal gaan in lengte des ligchaams en het ligchaam zelf hooger is.

In de Zoölogij van de Beagle, Fish. p. 81 en 82, heeft de heer L. JENIJSNS eene soort van *Mugil* naar een slecht bewaard voorwerp kortelijk beschreven doch er geen naam aan gegeven. Die beschrijving beantwoordt zoo goed aan mijn voorwerp, dat zij zonder twijfel tot *Mugil macrocheilos* terug te brengen is.

Mugil Rossii Blkr.

Mug. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{3}{4}$ ad $5\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; capite acuto $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitinis, 2 fere in capitinis parte postoculari, 2 et paulo distantibus; membrana palpebrali iridem vix vel non tegente; linea rostro-dorsali vertice declivi rectinsecula; rostro convexo obtusiusculo non ante os prominente oculo breviore; naribus posterioribus oblongis anterioribus rotundis majoribus; osse suborbitali mediocriter emarginato, margine inferiore et margine posteriore truncale denticulato; osse maxillari superiore angulum suborbitalem superante ore clauso inconspicuo; labiis dentienlatis dentieulis parum conspicuis, labio superiore parum carnoso gracili, labio inferiore symphysi emarginato; maxilla superiore deorsum valde protractili; maxilla inferiore symphysi tuberculo quadratocoeno; linea rostro-inframaxillari concaviseula; impressione praevomerina magna profunda; dentibus palatinis parvis utroque latere in thurmas 2 parvas valde distantes dispositis thurma posteriore oblonga thurma anteriore multo majore; lingua thurmulis dentieulorum parvorum scabra; praecoperculo marginem posteriorem versus fossis pluribus brevibus, margine posteriore obliquo angulo rotundato; squamis lateribus 28 p. m. in serie longitudinali parte basali striis 5 ad 8; squamis axillaribus non elongatis; pinnis dorsalibus $\frac{2}{3}$ longitudinis pinnac pectoralis circiter a se invicem remotis corpore multo humilioribus, spinosa radiosa humiliore spinis crassiusculis 1 sequentibus longiore et crassiore; dorsali radiosa squamosa acuta vix emarginata pectoralibus acutis longitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitinis; ventralibus acutis longitudine $1\frac{1}{4}$ circiter in longitudine pectoralium; anali maxima parte ante dorsalem radiosam sita squamosa acuta vix emarginata; dorsali radiosa non altiore, multo altiore quam basi longa; caudali parum emarginata angulis acuta $4\frac{3}{4}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente inferne argenteo; pinnis flavescente-vel violascente-hyalinis, pectoralibus nigricante-violaceis.

B. 4. D. 4 — $1/7$ vel 4 — $1/8$. P. 2/14. V. $1/5$. A. $3/3$ vel $3/9$. C. 14 et lat. brev.

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo speciminis unici 264'''.

Aann. Deze soort is na verwant aan *Mugil melanochir* K. v. H. doch deze heeft betrekkelijk korter en boller kop, veel kleinere oogen, welker diameter meer dan tweemaal gaat in het achteroogsgedeelte van den kop, enz. Ik noem de onderwerpelijke soort ter eere van den toezender den heer J. C. Ross.

GOBIOÏDEI.

Gobius ophthalmotaenia Blkr.

Gob. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{2}{3}$ in ejus longitidine, latitudine $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; latitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{2}{3}$ circiter, altitudine $1\frac{2}{3}$ ad $6\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitidine; oculis diametro 4 fere in longitidine capitinis, valde approximatis, maxima parte in capitinis dimidio anteriore sitis; rostro obtuso convexo; maxilla inferiore non vel vix longiore, deorsum valde protractili, ante oculum desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa majoribus, maxilla superiore antice utroque latere caninis 3 parvis, maxilla inferiore utroque latere antice caninis 5 posteriore curvato ceteris majore; rictu obliquo; sulco oculo-scapulari conspicuo; rostro alepidoto; genis, operculis verticeque squamosis, squamis 8 p. m. in serie longitudinali oculos inter et pinnam dorsalem 1^m; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; appendice anali conica brevi; pinnis dorsalibus approximatis, spinosa radiosa et corpore humiliore spinis flexilibus non productis; dorsali radiosa radio 1° flexili, masculis postice acuta corpore vix vel non humiliore, feminis obtusa corpore humiliore; pectoralibus superne filosis, obtusis rotundatis $4\frac{1}{4}$ ad $4\frac{1}{3}$, ventrali anum attingente $4\frac{3}{4}$ ad 5 et paulo, caudali obtusa convexa 5 circiter in longitudine corporis anali dorsali radiosa non vel vix humiliore, postice masculis acuta feminis obtusa; colore corpore superne dilute viridi, inferne dilute roseo vel margaritaceo; dorso lateribusque maculis fuscescentibus nebulaeformibus fascis obliquas irregulares 6 p. m. similantibus et insuper punctis numerosis fuscis et dilute coeruleis; capite vitta oculo-postmaxillari transversa violaceo-coerulea; rostro genisque guttulis pulchre flavis; vertice punctis fuscis, operculo virtis 2 vel 1 obliquis carmosinis; pinna dorsali spinosa coerulecente antice maculis parvis nigricantibus postice maculis aurantiacis oblongis in series 5 vel 6 longitudinales dispositis; dorsali radiosa coerulecente membrana maxima parte fuscescente, superne fusco maculata; pectoralibus et ventrali coeruleo dilutiore densissime arenatis et fusco-violaceo reticulatis; anali dimidio basali albida inter singulos radios macula oblonga, carmosina dimidio libero violacea; caudali aurantiaca margine inferiore late violacea, membrana radiisque punctis numerosis fuscescentibus et coeruleis.

B. 4. D. 6—1/11 vel 1/12. P. 14 vel 15. V. 1/5. A. 1/11 vel 1/12.

C. 26 p. m. (lat. brev. inclus.).

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo 4 speciminum 58''' ad 64'''.

Aanm. Deze Gobius is zeer na verwant aan *Gobius canerensis* Blkr. (Nat. T. N. Ind. IV p. 269) van Sumatra, zoowel wat kleurtekening en habitus, als beschubbing en tandenstelsel

betreft. *Gobius cauerensis* heeft evenwel het oog groter, 7 of 8 bruine smalle overlangsche bandjes over het ligchaam, de borstvin met kleine bruine puntjes bezet, de borstvinnen betrekkelijk korter, een rugvinstraal minder enz.

Gobius cocosensis Blkr.

Gob. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 6 circiter in ejus longitudine; capite obtuso convexo $5\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitinis $1\frac{1}{3}$ circiter, altitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitinis, totis in capitinis dimidio anteriore sitis, valde approximatis; rostro obtuso convexo; maxilla superiore maxilla inferiore vix longiore, parum protractili, sub oculi parte anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa majoribus caninis vel caninoideis nullis; rictu obliquo; sulco oculo-scapulari conspicuo; capite toto alepidoto; regione interparietali nuda usque ad spinam dorsi primam sese extendente; squamis lateribus 34 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga obtusa; pinnis dorsalibus approximatis; dorsali spinosa dorsali radiosae humiliore spinis flexilibus non productis; dorsali radiosae obtusa corpore humiliore; pectoralibus obtusis rotundatis superne filosis $5\frac{1}{2}$ circiter, ventrali anum non attingente 6 circiter, caudali obtusa convessa 5 circiter in longitudine corporis; anali obtusa dorsali radiosae vix vel non altiore; colore corpore superne viridi inferne margaritaceo-roseo; dorso lateribusque fuscescente reticulatonebulatis mediis lateribus maculis irregularibus; coeruleis insuper maculis fuscis irregularibus 8 p. m. in seriem longitudinalalem dispositis; capite fusco arenato et genis praesertim coeruleo guttulato; pinna dorsali spinosa flavescente fusco arenata; dorsali radiosae caudalique aurantiacis radiis maculis fuscis variegatis; pectoralibus, ventrali analique flavescentibus immaculatis.

B. 4. D. 6 — $1/9$ vel 6 — $1/10$. P. 18 vel 19. V. $1/5$. A. $1/3$ vel $1/9$.

C. 28 p. m. (lat. brev. inelus.).

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo speciminis unici 46'''.

Aann. De tweede Gobius, welke ik van Nieuw Selma ontving, behoort tot de groep van het geslacht met stompen onbeschubten kop, stompe staartvin, middelmatig grote schubben en zonder hondstanden. Zij is verwant aan *Gobius petrophilus* Blkr. (Nat. T. N. Ind. IV p. 476) doch deze heeft den kop groter, de nek-ruglijn beschubt, de bekspleet groter, andere kleuren, enz. Zij heeft ook vrij veel overeenkomst met *Gobius Reichei* Blkr. (Nat. T. N. Ind. V p. 509), bij welke ech-

ter de kop insgelijks betrekkelijk grooter is, de borstvin gevlekt, de schubben minder talrijk zijn (26 op eene overlangsche rei), de rugvin een straal minder heeft, enz.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Glyphisodon Rossii Blkr.

Glyphis. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso $4\frac{2}{3}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis, aequo alto circiter ae longo; oculis diametro $3\frac{1}{4}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capititis; linea rostro-dorsali ante oculos convexinseula; linea interoculari convexa; rostro oculo breviore; osse suborbitali angulo oris oculi diametro duplo circiter humiliore; maxillis subaequalibus superiore sub oculi parte anteriore desinente; dentibus utraque maxilla p. m. 40; praecirculo obtuse rotundato; operculo spinis 2 parvis planis; squamis lateribus 28 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub radiis dorsalis anterioribus interrupta; pinnis dorsali et anali radiosis dimidio basali tantum squamosis; dorsali radiosae obtusa rotundata corpore minus duplo humiliore; dorsali spinosa dorsali radiosae humiliore spinis posticis spinis ceteris longioribus, membrana inter singulas spinas emarginata lobata; pectoralibus obtusis rotundatis 5 circiter, ventralibus acutis $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$, eandali emarginata lobis obtusis rotundatis 4 et paulo ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali obtusiuscula rotundata dorsali radiosae non humiliore spina 2^a radiis mediis multo breviore; colore corpore superne olivaceo-violascente inferne olivaceo-anrantiaeo; squamis singulis capite gutta, corpore stria transversa vel macula oblonga transversa coerulea; membrana operculari postice violaceo-nigra; pinna dorsali spinosa tota, dorsali radiosae antice et tota basi profunde violaceis; dorsali radiosae dimidio supero-posteriore aurantiae; pinnis pectoralibus caudaliqne aurantiaeis; ventralibus analique fusco-violaceis.

B. 6. D. 13/13 vel 13/14. P. 2/15 vel 2/16. V. 1/5. A. 2/13 vel 2/14. C. 15 et lat. brev.

Habit. Nova Selma, in mari.

Longitudo 2 speciminum 79''' et 96'''.

Aanm. Deze *Glyphisodon* staat in verwantschap tusschen *Glyphisodon unimaculatus* CV. (*Glyphisodon balinensis* Blkr. olim) en *Glyphisodon modestus* Schl. Müll. Zij is echter nog slanker dan beide, mist de zwarte rugvinvlek van eerstgenoemde en heeft 1 rug- en 1 aarsvinstraal meer dan beide, terwijl bij *Glyphisodon modestus* de kleur des ligchaams veel lichter en geelachtig is, enz.